

Posudek diplomové práce Světlany Spasové *Psychosociální klima ve školských zařízeních pro ústavní a ochrannou výchovu z hlediska sociální pedagogiky.*

109 s., 87 titulů odborné literatury, 3 internetové zdroje, 1 pramen (zákon č. 2002/109 Sb.), 5 příloh.

Diplomová práce S. Spasové se zabývá velmi zajímavým tématem, prozkoumáním kvality psychosociálního klimatu v ústavních školských zařízeních a jeho vlivu na chovance a zaměstnance. Je to jedna z prací, která přináší nové postřehy a podněty, protože psychosociální klima je v pedagogice obvykle reflektováno v obecné poloze jako klima školy a třídy, nikoli v kontextu ústavní výchovy, kde má řadu specifických charakteristik. Lze konstatovat, že diplomantka dokázala v textu aplikovat obecné poznatky na problematiku ústavní výchovy, prokázala také schopnost vybrat z literatury adekvátní explorativní techniky, event. je upravit pro potřeby svého empirického šetření. Teoreticko-empirická práce má ucelenou a promyšlenou strukturu, je podložena bohatou a interpretačně zvládnutou literaturou, s níž autorka pracuje náležitě, podle citačních zvyklostí, po stylistické i formální stránce je text bez nedostatků

Ke koncepci práce:

Diplomový text otevírá problematiku stručným ohlédnutím za historií ústavní výchovy, a to zejména v českých zemích a ve vztahu k odkazu vybraných klasiků pedagogiky a ústavní výchovy (Pestalozzi, Korczak, Makarenko). Následuje stručná charakteristika ústavní a ochranné výchovy a školských institucí, které ji zajišťují. Samostatný přístup prokazuje diplomantka v subkapitole věnované slabším současným systémům ústavní výchovy, u obhajoby by bylo vhodné tyto její postřehy prezentovat.

Těžištěm teoretické části práce je kapitola věnovaná sociálnímu prostředí v ústavních zařízeních. Oceňuji schopnost vyhmátnout základní činitele kvality sociálního prostředí, reflexi potenciálu ústavního sociálního prostředí k uspokojování psychických potřeb jedince a přehledné shrnutí jeho deprivacních následků. Dobře je také vystižena funkce režimu v ústavní výchově, povaha sociálních vztahů v ústavěch je charakterizována na pozadí snad až idealizovaných vztahů v rodině – **k obhajobě kladu otázky, za jakých předpokladů je ústavní výchova dobrou alternativou výchovy rodinné.**

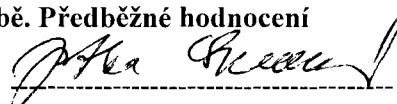
Za stěžejní kapitolu teoretické části diplomové práce považuji kapitolu 4., Psychosociální klima ve školských zařízeních pro ústavní výchovu. Pojem psychosociální klima je precizně vymezen, a to jak z hlediska jeho aktérů, tak indikátorů, časového faktoru. V pojetí tohoto jevu autorka preferuje hledisko sociálně konstruktivistické. Jako velmi přínosnou a pečlivě zpracovanou oceňuji subkapitolu věnovanou přehledu teoretických vymezení psychosociálního klimatu a jeho typům. Autorka zde také opět prokazuje schopnost samostatného přístupu a formulování výstižného shrnutí. Podobně kvalitně je dále zpracován vliv modelů řízení ústavního zařízení na psychosociální klima, jeho průmět do interpersonálních vztahů a vztah osobnosti vychovatele a jeho výchovného stylu a klimatu. Kapitola je uzavřena analýzou potenciálu empirických metod zkoumat psychosociální klima, což autorce následně umožnilo zvolit vhodné nástroje pro vlastní empirické šetření.

Empirická část práce zkoumá psychosociální klima v jednom z pražských dětských domovů se školou. Autorka zevrubně charakterizuje empirické pole, formuluje cíle (zjistit, pospat a vyhodnotit styl řízení instituce a vybrané aspekty mezilidských vztahů) a poměrně obecně též hypotézy. Pozitivně hodnotím výběr dotazníkových metod, které autorka zčásti převzala z literatury, zčásti upravila či nově zkonstruovala. Vyhodnocení je věcné a přiměřené spolehlivosti metod a četnosti vzorku. Zejména oceňuji samostatné formulování obsahových a metodologických závěrů a nastínění možností, jak získané poznatky využít ke z kvalitnění psychosociálního klimatu ústavních zařízení. Nejzávažnější zjištění by bylo vhodné prezentovat v rámci obhajoby.

Závěr: diplomová práce odpovídá požadavkům kladeným na texty diplomové po stránce obsahové i formální, a proto ji doporučuji k obhajobě. Předběžné hodnocení

výborně.

V Berouně, dne 16. 1. 2008

PhDr. J. Lorenzová, Ph.D., vedoucí DP.